



กรุงเทพธุรกิจ

คำ ขยาย กับกฎหมายธุรกิจ

สกล หาญสุทธวารินทร์



โลกนี้มีประชากรที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักประมาณครึ่งโลก มีประเทศที่ปลูกข้าวร้อยละ 40-44

ผลผลิตข้าวทั่วโลก มีประมาณ 470-490 ล้านตัน ข้าวสาร ข้าวที่เหลือจากการบริโภคภายในประเทศจะนำไปส่งออกมีปริมาณรวมกันทั้งโลกปีละ 40-44 ล้านตันข้าวสาร ข้าวจำนวนนี้คือข้าวที่มีการค้าขายกันในโลกในแต่ละปี

ประเทศไทยมีผลผลิตข้าวสารปีละ 21-23 ล้านตัน บริโภคภายในปีละ 10-11 ล้านตันที่เหลือส่งออกปีละ 9-10 ล้านตัน

ประชากรไทยส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำนา ราคาข้าวจึงมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนามาก

ถ้าปีใดข้าวมีราคาตกต่ำ รัฐบาลแต่ละยุคก็จะเฝ้าตรึงการส่งออกเพื่อพยุงระดับราคาข้าวเพื่อเพิ่มรายได้ให้ชาวนาแต่ก็ไม่ได้มีการใช้มาตรการทางกฎหมายให้อำนาจหน่วยงานรัฐกำหนดราคาซื้อขายข้าวเปลือกข้าวสารแต่อย่างใด

'หึ่งเซ็ง' ราคาข้าว : ใครเป็นผู้กำหนด

แม้กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

จะมีรายงานราคาข้าวเปลือกและข้าวสารรายงานราคาตั้งกล่าวก็มีใช้ราคาที่ทางราชการกำหนดให้มีการซื้อขายกันแต่เป็นราคาข้าวเปลือกที่มีการซื้อขายกันในแต่ละวัน แต่ละท้องที่ ส่วนรายงานราคาขายส่งข้าวสารในตลาดกทม.ก็เป็นราคาที่ผู้ส่งออกหรือผู้ค้าส่งรับซื้อจากโรงสีผ่านหยังสมาคมโรงสีไทยที่มีการรายงานราคาข้าวเปลือกและข้าวสารที่ซื้อขายกันในแต่ละวัน

แต่ละท้องที่รายงานดังกล่าว มีใช้ราคาที่กำหนดให้สมาชิกของสมาคมต้องซื้อหรือขายกัน

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยแต่งตั้งให้คณะกรรมการสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยเป็นอนุกรรมการรายงานราคาข้าวในนามสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

รายงานดังกล่าวเป็นราคาส่งออกเทียม FOB เพื่อเป็นราคาอ้างอิง เพื่อประโยชน์ในการเสนอขายให้ผู้ซื้อในต่างประเทศ มิได้บังคับให้ผู้ส่งออกต้องเสนอขายในราคาดังกล่าว

ราคาข้าวเปลือก ในแต่ละจังหวัด และราคาข้าวสารขายส่งในตลาดกทม.มีขึ้นมีลง

บางช่วงบางวันลงไปต่ำมาก บางช่วงบางวันขึ้นไปสูง ราคาข้าวเปลือกและข้าวสารที่มีขึ้นมีลง มีผู้สงสัยว่ามีผู้ใดหรือหน่วยงานใดเป็นผู้กำหนดหรือไม่อย่างไร

แต่ในทางปฏิบัติในวงการค้าข้าวของไทยราคาข้าวเปลือกข้าวสารจะมีความเคลื่อนไหวขึ้นหรือลง มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยที่เป็นวงจสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ซื้อในต่างประเทศผู้ส่งออก หยัง โรงสี และชาวนา

วงจโดยสรุปคือเมื่อต่างประเทศมีความต้องการนำเข้าข้าว ผู้นำเข้าก็จะติดต่อสั่งซื้อจากผู้ส่งออก ผู้ส่งออกข้าวที่ได้รับคำสั่งซื้อหรือคาดว่าจะได้รับคำสั่ง (ซื้อก็ต้องเตรียมการจัดหาข้าวประเภทชนิดที่ผู้ซื้อต่างประเทศต้องการ ในปริมาณที่พอเพียงต่อการส่งมอบส่วนมากจะเสนอซื้อผ่านหยังว่าต้องการข้าวชนิดใดขึ้นใด ปริมาณที่ต้องการ วันที่ส่งมอบ และเสนอราคาที่จะซื้อด้วย

สำหรับราคาที่จะตกลงขายให้ผู้ซื้อในต่างประเทศก็จะพิจารณาจากหึ่งเซ็งในช่วงปัจจุบัน ช่วงที่ผ่านมา และหึ่งเซ็งช่วงที่ต้อง

ส่งมอบข้าว หังเซ้งเป็นภาษาแต้จิ๋ว แปลว่าราคา
ในวงการข้าว ถ้าพูดถึงหังเซ้งจะหมายถึงราคาข้าว
โดยระบุแยกตามประเภทและชนิดข้าว ส่วนผู้ซื้อ
ในต่างประเทศก็จะเทียบราคากับประเทศคู่แข่ง
ของไทย ถ้ารับได้ก็ทำความตกลงซื้อขายกัน

ในการเสนอซื้อข้าวจากโรงสีผ่านหัง
ผู้ส่งออกก็จะเสนอราคาไปด้วย เช่นขอซื้อ
ข้าวขาว 5% กระสอบละ 1,200 บาท แต่ถ้า
ปรากฏว่ามีผู้ส่งออกรายอื่นเสนอซื้อในราคา
กระสอบละ 1,250 บาทปริมาณ 20,000 กระสอบ
และโรงสีตกลงขายในราคากระสอบละ 1,250 บาท
เช่นนี้ ณ วันนั้น ช่วงนั้นหังเซ้งของข้าวขาว
5% จะเป็นกระสอบละ 1,250 บาท

ผู้ส่งออกรายแรกหากต้องการได้ข้าว
ก็ต้องเสนอราคารับซื้อใหม่ ตามหังเซ้ง และ
ถ้าผู้ส่งออกรายแรกกลัวว่าจะไม่มีข้าวส่งมอบ
ให้ผู้ซื้อในต่างประเทศเลยตัดสินใจเสนอซื้อ
สูงกว่าหังเซ้ง เช่นเสนอซื้อในราคากระสอบละ
1,275 บาท 25,000 กระสอบและมีโรงสี
ตกลงขายข้าวขาว 5% กระสอบละ 1,275 บาท
ก็จะเป็นหังเซ้งใหม่

ในช่วงที่มีผลผลิตล้นตลาด และหากไม่มี
คำสั่งซื้อจากต่างประเทศ ก็จะไม่มีการสั่งซื้อ
จากผู้ส่งออก แต่โรงสีก็ต้องซื้อข้าวจากชาวนา
เพื่อเดินเครื่องสีข้าว ไม่ให้ขาดตอน เพื่อเลี้ยง
ให้คนงานมีงานทำอย่างต่อเนื่อง

ถ้าโรงสีมีปัญหาโกดังเก็บข้าวสารเต็ม
หรือร้อนเงิน จำเป็นต้องเสนอขายข้าวสาร
ในราคาที่ไม่น่านัก เช่นข้าวขาว 5% ราคา
กระสอบละ 1,050 บาท ผู้ส่งออกรายใหญ่
ที่มีโกดังว่าง มีเงินทุนมาก ก็อาจซื้อข้าวเก็บไว้
โดยอาจต่อรองราคาลงไปอีก เช่นกระสอบละ
1,025 บาท ถ้าโรงสีตกลงขาย ราคาดังกล่าว

ก็จะเป็นหังเซ้งของข้าวขาว 5% ของช่วงเวลานั้น
ช่วงที่ผลผลิตข้าวมีไม่มาก หรือมีคำสั่งซื้อ
จากต่างประเทศมาก ความต้องการข้าวมีสูง ตลาด
เป็นของโรงสี เช่นผู้ส่งออกรายหนึ่งต้องการข้าวขาว
5% เปรี่เซนต์เพื่อส่งมอบให้ผู้ซื้อในปริมาณมาก
ให้ทันกำหนดการส่งมอบเสนอขอซื้อในราคา
กระสอบละ 1,325 บาท แต่โรงสีเสนอขาย
กระสอบละ 1,350 บาท ผู้ส่งออกตกลง ราคา
ดังกล่าวก็จะเป็นหังเซ้งข้าวขาว 5% ในช่วงนั้น

หังเซ้งมีผลต่อราคาข้าวเปลือกที่โรงสีรับซื้อ
จากชาวนาด้วย ถ้าโรงสีได้รับคำสั่งซื้อมากก็ต้อง
แข่งขันกันซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาเพื่อสีข้าว
ป้อนผู้ส่งออก เมื่อแข่งขันกันซื้อข้าวก็ต้อง
ตั้งราคาให้สูงไม่น้อยกว่าหรือสูงกว่าโรงสีรายอื่น
ที่กล่าวมาโดยสรุปคือวงจรของหังเซ้ง
ราคาข้าว ที่ไม่มีผู้ใดหรือหน่วยงานใดเป็นผู้
กำหนด แต่เป็นไปตามกลไกตลาด ตาม
ความต้องการของผู้ซื้อในต่างประเทศ
ตามปริมาณผลผลิตมีมากล้นความต้องการ
หรือไม่พอเพียงต้องแข่งต้องแย่งกันซื้อ

**มีคำถามอยู่เสมอว่าผู้ส่งออกและโรงสี
ร่วมมือกันกดราคาข้าวได้หรือไม่**

ในมุมมองของคนนอกที่มองไปยังวงการ
ค้าข้าวในมุมกว้าง โดยธรรมชาติของการ
ค้าข้าวที่มีการแข่งขันกันตลอด กล่าวได้ว่า
เป็นการยากที่โรงสีหรือผู้ส่งออก แม้ผู้ส่งออก
ด้วยกันเองจะร่วมมือกันกดราคาข้าว

แต่ในส่วนโรงสี อาจมีโรงสีบางโรง
ที่ไม่สู้จริต เอาเปรียบชาวนาโดยโกงความชื้น
และสิ่งเจือปน ในส่วนของผู้ส่งออก เมื่อยัง
ไม่มีคำสั่งซื้อจากต่างประเทศ ก็ทำเพียง
ชะลอการซื้อหรือซื้อเพียงเท่าที่จำเป็นหรือ
ซื้อข้าวที่ราคาถูกเก็บไว้เท่านั้น

ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวปี'61แตะ1.3ล้านตัน

โพสต์ทูเดย์ - “พาณิชย์” คาดฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวปี 2561 ประมาณ 1.3 ล้านตัน ซึ่งเป็นโอกาสส่งออกข้าวไทย

รายงานข่าวจากกระทรวงพาณิชย์ แจ้งว่า สำนักงานส่งเสริมการค้าไทยในต่างประเทศ (สคต.) ที่รับผิดชอบพื้นที่ประเทศฟิลิปปินส์ได้คาดการณ์ตลาดข้าวฟิลิปปินส์ โดยพบว่าในปี 2561 ตลาดข้าวฟิลิปปินส์ยังเป็นโอกาสของผู้ส่งออกข้าวไทยที่จะส่งออกข้าวไปฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้น เพราะแม้ผลผลิตข้าวของประเทศฟิลิปปินส์ปีนี้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ความต้องการบริโภคก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน อีกทั้งฟิลิปปินส์ที่ตั้งอยู่ในเขตพายุไต้ฝุ่นอาจได้รับผลกระทบทำให้ผลผลิตเสียหาย

ทั้งนี้ ได้มีการคาดการณ์ผลผลิตข้าวของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งจะสามารถผลิตได้สูงถึง 12 ล้านตัน ในปี 2561 โดยกระทรวงเกษตรของสหรัฐ (ยูเอสดีเอ) ได้คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์จะสูงขึ้น 2.69% เทียบจากผลผลิตในปี 2560 อยู่ที่ประมาณ 11.69 พันล้านตัน

ยูเอสดีเอได้ประมาณการผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์ ปี 2560/2561 อยู่

ที่ 12 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 8 แสนตัน หรือเพิ่ม 7% เมื่อเทียบกับเดือน ธ.ค. 2560 และเพิ่มขึ้น 2% จากเฉลี่ยทั้งปี 2559 ซึ่งเป็นผลจากการจำกัดปริมาณนำเข้าข้าว ส่งผลต่อแรงจูงใจของเกษตรกรให้ยังคงปลูกข้าวเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ยูเอสดีเอ ระบุว่า การใช้พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูงและสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยจะช่วยเพิ่มผลผลิตข้าวสารในปีนี้ ประกอบกับพายุที่จะเข้ามาสร้างความเสียหายน้อยกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้พื้นที่เพาะปลูกข้าวในปี 2561 มีถึง 4.8 ล้านเฮกเตอร์ เพิ่มขึ้น 1.69%

อย่างไรก็ตาม มีการคาดการณ์ว่าฟิลิปปินส์จะนำเข้าข้าวจาก 1.7 ล้านตัน เป็น 1.3 ล้านตัน แต่ตัวเลขการนำเข้าข้าวยังคงสูงกว่าการนำเข้าในปี 2560 หรือเพิ่มขึ้น 18.18% ที่มีการนำเข้าข้าว 1.1 ล้านตัน เพราะคาดว่าจะต็อกข้าวเริ่มต้นของฟิลิปปินส์ในปี 2561 อยู่ที่ 1.99 ล้านตัน แต่มีความต้องการข้าวทั้งหมดอยู่ที่ 12.9 ล้านตัน หรืออาจจะมีความต้องการสูงถึง 15.27 ล้านตัน ■